

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **18 NOV. 2004**
uw kenmerk: C/S/04/1494
uw brief van: 13 juli 2004
ons kenmerk: arc-2004.01583/3

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden over de periode 1945-2002 voor de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, alsmede de Verenigde Vergadering der Staten-Generaal

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst over de periode 1945-2002 die de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, alsmede de Verenigde Vergadering der Staten-Generaal in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 willen doen vaststellen.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. De Raad heeft door de drukte tijdens de cultuurnota-advisering wat werkachterstand opgelopen in zijn archiefwettelijke uitvoeringstaken. Dit advies is daardoor een maand te laat. De Raad verontschuldigt zich hiervoor en biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-2002, met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.
De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Medewetgeving en controle. Een institutioneel onderzoek naar de Staten-Generaal 1945-2002* (PIVOT-rapport nr. 70, Den Haag 2004).

De Raad constateert dat de archivaris van de Tweede Kamer vaststelling aanvraagt voor de zorgdragers Eerste en Tweede Kamer. De Raad verzoekt u om na te gaan of de de archivaris van de Tweede Kamer gemandateerd is om deze aanvraag mede namens de Eerste Kamer in te dienen. Zoals u weet is de Raad een groot voorstander van het vereenvoudigen en versnellen van de vaststelling van selectielijsten door mandatering. Hij is echter wel van mening dat de vaststellingsverzoeken, omwille van de zorgvuldigheid en transparantie van de vaststellingsprocedure, duidelijk moeten maken dat er sprake is van mandaatverlening en aan moeten tonen dat het mandaat werkelijk verleend is. De Raad constateert tevens dat een vaststellingsverzoek voor de zorgdrager Verenigde Vergadering ontbreekt. Hij verzoekt u om te doen nagaan of de zorgdrager Verenigde Vergadering de vaststelling van deze selectielijst beoogt en daartoe ook daadwerkelijk een verzoek heeft ingediend.

Het heeft de Raad enigszins verbaasd dat voor de Staten-Generaal een volledig institutioneel onderzoek is verricht, compleet met een uitputtende beschrijving van handelingen. Vanuit het oogpunt van selectie was dat niet nodig geweest, aangezien er overeenstemming bestaat tussen zorgdrager en Algemene Rijksarchivaris dat de neerslag van het politieke handelen van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, alsmede van de Verenigde Vergadering der Staten-Generaal voor integrale bewaring in aanmerking komt. Vanuit het oogpunt van archiefvorming en –bewerking is de methode IO, zoals de inleiding op het RIO vermeldt, ongeschikt voor toepassing op de archieven van de Staten-Generaal. De Raad beklemtoont dat archiefselectie bij de rijksoverheid niet synoniem is en hoeft te zijn met de methode IO. Hij pleit ervoor om, zeker bij Hoge Colleges van Staat maar ook bij zelfstandige bestuursorganen, die bijna per definitie organisatiegebonden selectielijsten maken die zich moeizaam verhouden tot de methode IO, meer ruimte te laten voor zorgdragers om een aanpak-op-maat te ontwikkelen en toe te passen.

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken.

De Raad constateert dat het verslag van het driehoeksoverleg veel vragen oproept over de reikwijdte van het gevoerde overleg. In § 4.1 gaat hij daarop nader in. De Raad acht een zorgvuldige en correcte verslaglegging van het driehoeksoverleg van groot belang. Hij adviseert u dan ook toe te zien op de kwaliteit van de verslaglegging.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. Toetsing van inhoudelijke aspecten

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode 1945-2002, waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

Wat betreft de reikwijdte is er sprake van een groot aantal discrepanties tussen de ontwerp-lijst enerzijds en de lijst van actoren waarvoor driehoeksoverleg is gevoerd anderzijds.

Wel opgenomen in het verslag driehoeksoverleg als zijnde actoren waarover overleg is gevoerd, maar ontbrekend in de selectielijst zijn de actoren College van Senioren Eerste Kamer en Presidium Tweede Kamer (beide onder de zorgdrager Verenigde Vergadering), (Algemene) Begrotingscommissie(s), Commissie van rapporteurs, Commissie van voorbereiding, Seniorenconvent, Onderzoekscommissie en Onderzoeks- en verificatiebureau (allen onder de zorgdrager Tweede Kamer), de Ad-hoccommissies en Bijzondere commissies (beiden onder de zorgdrager Eerste Kamer). De Raad constateert dat de lijst voor deze actoren niet kan worden vastgesteld.

Wel opgenomen in de ontwerp-lijst, maar zonder dat het verslag van het driehoeksoverleg er blijk van geeft dat hierover driehoeksoverleg is gevoerd zijn, voor de zorgdrager Verenigde Vergadering, de actoren Griffier internationale betrekkingen en Gezamenlijke afgevaardigden uit beide kamers, en voor de zorgdrager Eerste Kamer de actoren Centrale afdeling, Commissie van rapporteurs en Enquêtecommissie.

De Raad adviseert u om het verslag driehoeksoverleg op dit punt te doen corrigeren, zodat ondubbelzinnig duidelijk is welke handelingen van welke actoren de procedure hebben doorlopen.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde algemene selectiecriteria constateert de Raad dat als zodanig de criteria uit 1997 zijn gebruikt, die niet formeel zijn vastgesteld. Over deze kwestie heeft u in uw brief aan de Raad van 20 juli 2004 (kenmerk DCE 04/35484) uw standpunt kenbaar gemaakt. De Raad heeft inmiddels separaat op deze brief gereageerd en is in afwachting van uw stellingname ten aanzien van de vraag of de selectiecriteria gezien moeten worden als beleidsregels in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht en zo ja, of dan formele vaststelling een vereiste is of niet.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria is de Raad er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat voldoende rekening is gehouden met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

Handelingen met betrekking tot de ambtelijke bedrijfsvoering

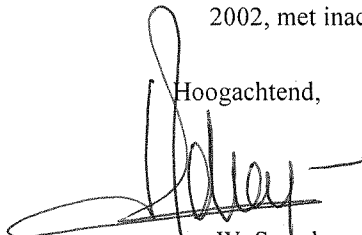
In het driehoeksoverleg is uitvoerig gesproken over het onderscheid tussen de neerslag van het politieke handelen van de Staten-Generaal, die op basis van deze ontwerp-lijst integraal voor blijvende bewaring in aanmerking komt, en de neerslag van de ambtelijke bedrijfsvoering, waarover in het kader van afzonderlijke selectielijsten genuanceerder zal worden geoordeeld. Het verslag van het driehoeksoverleg vermeldt hierover dat de bedrijfsvoering van de Staten-

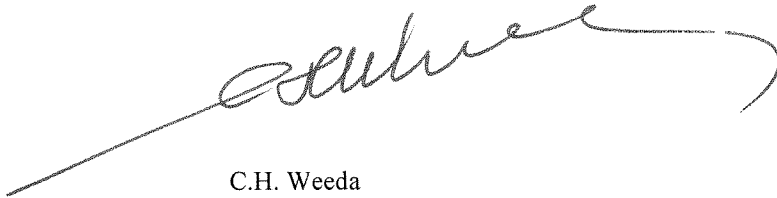
Generaal niet dermate afwijkend is van die van de rest van het overheidsapparaat dat integrale bewaring van bedrijfsvoeringsneerslag gerechtvaardigd zou zijn. De Raad stemt hiermee in. Hij constateert echter dat de voorliggende lijst op dit punt niet geheel consequent is. In de ontwerp-lijst zijn wel degelijk bedrijfsvoeringshandelingen opgenomen, namelijk die handelingen die hun grondslag vinden in specifiek voor de Staten-Generaal geldende wet- en regelgeving. Deze handelingen worden in het kader van de ontwerp-lijst *Staten-Generaal* voor bewaring voorgedragen. De Raad is van mening dat voor de waardering van deze handelingen zonder bezwaar aansluiting kan worden gezocht bij de gangbare selectielijsten voor staftaken van het Rijk, zoals de lijsten *Overheidspersoneel*, *Rijksbegroting* en *Rijkshuisvesting*. Hij adviseert u daarom de B-waardering van de handelingen 28, 29, 31, 55, 57, 60, 63, 161 en 164 (personeel), 79 (comptabiliteit), 68, 69 en 70 (huisvesting) te heroverwegen.

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-2002, met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris